

UČITELJSKI TOVARIŠ

Glasilo Udruženja Jugoslov. Učiteljstva — Poverjeništvo Ljubljana.

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati samo na naslov:

Uredništvo Učiteljskega Tovariša
v Ljubljani, Frančiškanska ul. 6.

Rokopisov ne vračamo.

Vse pošiljatve je pošiljati franko.

Učiteljski Tovariš izhaja vsak četrtek pop. Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje.

Za neorganizirane 30.— Din, za naročnike v inozemstvu 40.— Din letno. Posamezna številka po 1.— Din.

Za reklamne notice, pojasnila, poslana, razpise služb je plačati po 75 para za vsako peti-vrstno. Priloge stanejo poleg poštnine še 25 Din.

Telefon uredništva št. 312.

Za oznanila je plačati od enostolpne peti-vrste, če se tiska enkrat 75 para za nadaljnja uvrčenja primeren popust. Oznanila sprejema upravništvo lista.

Naročnino, reklamacije, t. j. vse administrativne stvari, je pošiljati samo na naslov:

Upravništvo Učiteljskega Tovariša
v Ljubljani, Frančiškanska ulica 6./I.

Poštni čekovni urad št. 11.197.

Reklamacije so proste poštnine.

Blagajniško poročilo na seji širšega sosveta UJU — poverjeništvo Ljubljana.

(Poročal na seji 19. junija t. l. tov. M. Fegic.)

Na pokrajinski skupščini v Rogaški Slatini je naša delegacija sprejela proračun za leto 1922., ki izkazuje v skupnem znesku 500.000 K dohodkov in 492.000 K stroškov, torej 7200 K prebitka.

Moj prednik tovariš Luznar je v vseh svojih letih sestavljanja skrbno, vestno in previdno sestavljal proračune. Vsled svoje prakse je znal vedno zadeti pravo številko, ki je zadovoljila članstvo in blagajno. Njegovo spretno in skrbno manipuliranje z blagajno je postavilo močan steber naši organizaciji. Ne morem drugače, kakor da tudi danes s tega mesta povdarjam, da ima poleg našega poverjenika tudi tovariš Luznar velike zasluge na razmahu in moči organizacije.

Pritrdili mi boste pa, cenjeni tovariši, da je danes težko sestavljati proračune, ki bi res držali. Variranje v cenah tiska in papirja je na dnevnem redu. Zlasti so tiskarniški delavci skoro neprestano v mezdnem gibanju. Naravna posledica tega je, da mora tiskarna podražiti liste od časa do časa.

Tudi naša tiskarna je morala zbog tega poskočiti s ceno listov. Naj Vam navedem samo par primerov v perustraciji. Naklada »Učiteljskega Tovariša« v 2850 iztiskih je veljala v januarju in februarju do 5. številke po 969 Din, s 6. številko se je podražila za 350 Din, kajti od te številke dalje pa do 20. smo plačevali za naklado 1319 Din 45 para. Z 21. številko je pa cena listu zopet poskočila in stanje sedaj naklada 1480 Din.

Se večja diferenca se kaže pri »Popotniku«. Prva in druga številka v 3000 izvodih je stala 6137 Din, tretja in četrta v samo 2700 izvodih pa 7174 Din.

Omeniti moram, da so številke tako visoke, kljub temu, da nam naša tiskarna zaračunava izjemne cene.

Če primerjamo tedaj te številke, se nam pokaže sledeča slika:

V proračun za l. 1922 je za: »Učiteljskega Tovariša« 175.000 stal bo v resnici okrog 364.000 K. »Popotnika« 120.000 stal bo v resnici okrog 140.000 K.

LISTEK.

Ob dvanajsti uri.

(Priobčuje Josip Kopal, vodja šole za slepe.)

Nisem imel namena stopiti v javnost. Smatram pa sedaj za svojo dolžnost izpregovoriti nekaj besed o zavodu za slepe stvarno, nepristransko, vpoštevajoč le strokovno stališče. Storit to zato, ker ne bi rad kasneje slišal očitjanja, da javnost nismo opozorili pravočasno o pereči, kulturni zadevi, tihoči se obstoja zavoda za slepe naše edine kulturne naprave te vrste v Sloveniji. Gre tu za premostitev zavoda iz Ljubljane v Kočevje.

Štavnja, ki so bili v njej doslej nastanjeni slepi, je marsikomu ugajala in imponirala. Kar pomnim, so se vršila o njej pogajanja posvetovanja, razne ankete itd. Zdravstveni odsek jo je hotel brezpogojno dobiti v posest. Pretla je tedaj nevarnost tudi gluhozemnici. Gotovi krogi so pri tem postopali enostransko in protežirali le svoje naprave. Niso hoteli premisliti, da s svojimi novimi napravami

Razumie se, da tudi v ostale namene proračunane vsote ne bodo zadostovale. Skratka, pričakovati je v letošnjem upravnem letu precejšen primanjkljaj. Vprašanje nastane, kako naj ta primanjkljaj leto krije? Razmotrivali smo to vprašanje na zadnji seji ožjega sosveta, ter sklenili, priporočati širšemu sosvetu, naj bi se članarina v letošnjem letu ne zvišala. Potrkati bo pač treba koncem leta na vrata naše tiskarne, in prositi, da nam vsaj nekaj, če ne vso izgubo, odpoše.

Pač pa je sklenil ožji sosvet na svoji zadnji seji staviti širšemu sosvetu sledeči predlog:

Z ozirom na podražjenje tiska in papirja sklene širši sosvet priporočati pokrajinski skupščini, naj bi se članarina zvišala na 80 Din letno.

Iz XXV. seje višjega šolskega sveta.

V torek in sredo dne 13. in 14. junija se je vršila seja višjega šolskega sveta. Predsednik dr. Stan. Beuk je otvoril sejo ob 8. uri, pozdravil člane in ugotovil sklepčnost. Zapisnik zadnje seje se je odobril. Za overovatelja zapisnika je imenoval načelnika Adolfa Ribnikarja in kanonika Ign. Nadraha.

Poročilo predsednika dr. Beuka.

Predsednik dr. Beuk je poročal o važnejših dogodkih od zadnje seje. Omenil je, da se bo pripravilo o počitnicah po Sloveniji več tečajev za srbohrvaščino, kjer bodo predavali srbski učitelji; poročal je, da je bilo pri predsedstvu višjega šolskega sveta več deputacij, ki so intervenirale v šolskih in osebnih zadevah; omenil je razne odloke in okrožnice, ki so se razposlali; poročal je o podeljenih podporah, režijskih stroških itd.

Interpelacije kanonika Nadraha.

Predsednik omeni dalje, da je vložil kanonik Nadrah dve interpelaciji. V prvi vprašuje, ali je predsedstvu višjega šolskega sveta znano, kaj so pisali listi o učitelju Bitencu v Št. Vidu nad Ljubljano, v drugi pa želi pojasnila o raznih opazkah, ki so jih pisali učenci meščanske šole v Krškem v zgodbe sv. pisma. Pred-

sednik je na obe interpelaciji takoj odgovoril.

Splošna poročila.

Nato so poročali nadzorniki o tekočih zadevah. Nadzornik za srednje šole Jos. Wester je poročal o uspehih in utislih, ki jih je dobil pri nadzorovanju srednjih šol v Ljubljani, Celju, Mariboru, Ptujju, Murski Soboti, Kranju in Št. Vidu nad Ljubljano. Višji šolski nadzornik za ljudske šole Fran. Gaberšek je poročal o lepo uspelem dvadnevem kmetijskem tečaju v Slov. Bistrici. Pravni referent okrajni glavar dr. I. Karlin je poročal o disciplinarni zadevi Milana Vande, o disciplinarni zadevi učiteljice Trampuševe in Melive, o poročilu bivšega okrajnega šolskega nadzornika Kabaia o tej zadevi; omenjal je dalje disciplinarno zadevo Karla Filipiča in krivično premostitev Janko Žirovnika iz Št. Vida nad Ljubljano v Borovnico.

Imenovanje srednješolskih učiteljev.

Stavi se tropredlog za oddajo učnega mesta za slovenščino v Mariboru, za zgodovino in zemljepis na realni gimnaziji v Ptujju, za srbohrvaščino na državni realni gimnaziji v Ljubljani, za klasično filologijo, oz. francoščino na drž. realni gimn. s slov. in nem. učnim jezikom v Ljubljani, za zgodovino in zemljepis na drž. realni gimn. s slov. in nem. učnim jezikom v Ljubljani, za verouk na drž. realni v Ljubljani, za srbohrvaščino na drž. realni v Ljubljani, za francoščino na drž. realni v Ljubljani, za matematiko in fiziko ter geometrijo, risanje na drž. realni v Ljubljani, za telovadbo na drž. realni v Ljubljani, za slovenščino na drž. mošk. učiteljski v Ljubljani, za telovadbo na drž. mošk. učiteljski v Ljubljani, za klasično filologijo na drž. gimnaziji v Kranju; za 21 razpisanih mest ni bilo prosilcev.

Učiteljska imenovanja.

a) Na meščanskih šolah:

Za stalnega učitelja na deški meščanski šoli v Ptujju je imenovan Fran. Šegula za II. skupino; mesto učiteljice za ženska ročna dela in gospodinjstvo na deški meščanski šoli se vnovič razpiše.

b) Na osnovnih šolah:

1. za nadučitelje, oz. nadučiteljice so imenovani: Jos. Terpin v Bevkah, Valentin Mikuš na Brezovici, Ivan Zupancič v Preserju, Martin Šterk v Šmarju, Mira Engelmanova na III. dekliški osnovni šoli v Ljubljani, Venčeslav Skebe v Stopičah, Ferdo Reininger v Livoldu, Fran. Golob v Dolnji Lendavi, Karel Kočar v Cankovi, Fran. Grudnik v Birčni vasi, Andrej Telkeš v Tišini, Štefan Lutar v Črenšovci, Gorup na deški osnovni šoli v Ptujju, Božidar Gselman v Tepanju, Jos. Mravljak v Zrečah, Vekoslav From pri Sp. Sv. Kungoti.

2. Učiteljske službe so dobili: Fran. Trošt in Marija Brolihova pri D. M. v Polju; eno mesto za moške prosilce se vnovič razpiše: Pavel Podobnikar na Dobrovi, Alojzija Premkova v Grosupljem, Cirila Križeva v Šmartnem pod Šmarno goro; eno mesto za moške prosilce se vnovič razpiše: Fran. Belin in Angela Petričeva na Barju-Ljubljana, Jos. Verbinc v Toplicah, Gabriela Azmanova in Olga Sečičeva v Dol. Lendavi; Marija Simonova v Cankovi, Matilda Prelogova v Murski Soboti; eno mesto za učiteljice se ponovno razpiše: Edvard Zorko, v Beltuncih; eno mesto za učitelja se ponovno razpiše: Ana Grudnikova v Birčni vasi, Evgen Antauer v Tišini; učiteljica Minatti-Habetova se premesti iz Šmarja na Studenc-Ig; Niko Einspieler in Maksimilijana Einspielerjeva v Št. Juriju pri Grosupljem, Matej Wunderl na deški osnovni šoli v Ljutomeru, Janko Prelog pri Mali Nedelji, Avgust Peček, Edvard Praprotnik, Mirko Majcen in Andrej Baša na deški osnovni šoli v Ptujju, Filomela Gorupova, Ana Bizjakova, Marija Salamunova in Janja Šegulova na dekliški osnovni šoli v Ptujju; oddaja mesta nadučiteljice na dekliški osnovni šoli v Ptujju se odloži; učiteljska mesta so dalje dobili: Irma Svetlin, Boštjančičeva na Bregu pri Ptujju, Vinko Stopar v Velenju; Marija Dularjeva se premesti z Brega pri Ptujju na Hajdino, Josip Hernaus pa z Reke pri Laškem v Podsredo; Fran. Solar v Ločah, oddaja nadučiteljskega mesta in službe za učiteljico na tej šoli se odloži; Marija Pleškova v Konjicah, Avgust Cajko na Rakovcu, Elizabeta Rošker-Muharjeva v Vitanju, Josip Leš-

dece in mladine, tudi na Slovenskem v kulturnem središču. Zato se mi zdi nepojmljivo, da mora zavod za slepe iz kulturnega središča v Kočevje, dasi govori velika večina razlogov proti premostitvi. V dokaz naj navedem nekatere:

1. Medicinske fakultete uporabljajo drugod zavod za slepe za svojo očesno kliniko.

2. Vseučilišča smatrajo te zavode za kulturno torišče in važno preizkuševališče na polju pedagogike, psihologije in fiziologije.

3. Učiteljski imajo priliko vzbuditi v učiteljskem naraščaju zanimanje za slepstvo s predavanji in hospitacijami na zavodu. Vsekako je to v Sloveniji nujno potrebno, ker doslej učiteljstvo ni imelo tozadevne prilike. In ako učitelj nima pojma o slepstvu, kdo naj ga ima? Potrebne ga na tudi pri vzgajanju neslepih otrok.

4. V glavnem mestu so na razpolago zdravniki okulisti.

5. Gojencem, ki imajo smisel in veselje za petje in glasbo, je v mestu lahko preskrbeti sposobnih učiteljev. Nadarjeni gojenci se morejo izobraževati v glas-

beni stroki le tam, kjer so zato posebne glasbene šole, ki se v njih urijo tudi v ubiranju klavirjev. Glasba pomeni za slepe neprimerno več, nego za druge.

6. V mestih imajo gojenci tudi priliko obiskovati razne koncerte ter poslušati glasbeno umetnost, ki jih vzpodbuja do intenzivnejšega gojenja glasbe, vzgaja k estetskemu čustvovanju in blaži duha.

7. Izdelki delavnice zavodove se prodajo spoti mestnim interesentom, kar bi bilo na deželi izključeno. Tudi razna naročila in popravila so pogostejša v mestu, ker je pač raba in uporaba večja.

8. Nepopolnim slepim se nudi v mestu prilika, da se izurijo v kartonaži, vrvarstvu, vrtnarstvu, knjigovestvu ter da se namestijo na drugih tovarniških podjetjih. Kje naj iščejo takih prilik na deželi?

9. Zgodovina in statistika slepstva nas učita, da so se vsi zavodi brez izjeme, tudi če so šteli malo gojencev, zgradili vedno, zlasti če so bili edini v deželi, le v glavnih mestih ali v njih neposredni bližini. Bivanje v takem mestu bogato razširi obzorje slepčev, ker ga podpira vzajemno druge kulturne naprave.